

## Examenul de bacalaureat național 2020

### Proba E. c)

#### Istorie

#### Test 4

*Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.*

#### I.TÉTEL

( 30 pont )

---

**Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrásokat:**

A. „Moldovában [...] az ellenzéki mozgalom vezetői - V. Alecsandri, Al. I. Cuza, P. Cazimir [...] - március 27-én / április 8-án összehívtak egy nagy népgyűlést a Iasi Petersburg szállodában, a forradalmi program követeléseivel kapcsolatban a nép jóváhagyásának megszerzése érdekében, amit ezt követően előterjesztettek jóváhagyásra. [...] A program, melynek szerkesztésében fontos szerepet játszott V Alecsandri, a „ Moldovai bojárok és előkelőségek petíciójának kiáltványa” címet kapta. A dokumentum 35 pontja mérsékelt követelés volt lényegében, amely szélesebb képviseleti rendszer létrehozására irányult, mely képes lehetővé tenni a társadalmi haladáshoz szükséges reformok elfogadását.

Az első pont szembetűnően a „Szervezeti Szabályzatok tiszteletben tartását követeli” azért, hogy kidomborítsa a moldovai polgárok szándékát, hogy a törvényesség keretein belül maradnak, nehogy ürügyet szolgáltatassanak a cári beavatkozásra; kéri ugyanakkor a személyi biztonságot, a politikai foglyok szabadon bocsátását, a miniszterek felelősségét, tanügyi reformot, a kiviteli vám eltörlését a gabonafélék esetében, a nemzeti bankot, "a parasztok státuszának gyors javítását". "(Gh. Platon, Istoria modernă a României)

B., Havasalföldön, [...] március hó folyamán C. A. Rosetti [...] és Ion Ghica [...], többek között egy forradalmi bizottságot hozott létre, amelynek feladata fegyveres lázadás szervezése volt. Nicolae Bălcescu, a forradalmi szellem képviselője a párizsi román egyetemi hallgatók körében, áprilisban csatlakozott a forradalmi bizottsághoz. 1848. június 9–21-én Islaznál [...] a bizottság tagjai tervüket életbe léptették [...]. Felolvasták azt a *Nyilatkozatot*, amelyben bemutatták a forradalom programját.[...] A forradalmi bizottság kifejezi azon szándékát, hogy tiszteletben tartja az Oszmán Birodalommal kötött összes szerződést, de nem

tudta eltitkolni az Oroszországgal szembeni ellenségességét, és kéri az Oroszország által létrehozott Szervezeti Szabályzati rendszer megszüntetését. A bizottság ezután felsorolta azokat az elveket, amelyeket követni óhajtott, hogy a fejedelemségben egy új irányvonal jöjjön létre: valamennyi polgárnak egyenlő jogokat, a közteherviselést a jövedelem alapján, a politikai életben való nagyobb részvételt az általános szavazati jog bevezetésével, sajtószabadságot, szólásszabadságot, szabad gyülekezési jogot, a jobbágyság megszüntetését a földtulajdonosok kárpótlásával, az oktatási rendszer kibővítését és ingyenessé tételét mindenki számára [...], minden rang és nemesi cím megszüntetését és az uralkodó választását ötévente, minden társadalmi rétegből. [...]”.(M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, Ș.Papacostea, P.Teodor, Istoria României).

A források alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezetek meg egy moldvai forradalmárt az **A** szövegből. **2 pont**
2. Pontosítsatok a **B** forrásból egy információt, amely az oktatási rendszerre vonatkozik.  
**2 pont**
3. Említsetek meg egy-egy forradalmi programot, amelyre az **A** illetve a **B** forrásban van utalás. **6 pont**
4. Írjátok a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűjét, amely szerint a forradalmárok támogatják az általános választójog bevezetését. **3 pont**
5. Írjátok a vizsgalapra a **A** forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (*ok*, illetve *okozat*). **7 pont**
6. Mutassatok be két más politikai tervezetet a XIX. századból, amelyek hozzájárultak a román állam megalakulásához, másokat, mint amire a fenti források utalnak. **6 pont**
7. Említsetek meg egy jellemzőjét a román államnak a XIX. század második feléből. **4 pont**

Olvassátok el figyelmesen az alábbi szöveget:

1948. április 13-án új alkotmányt fogadnak el, az 1936-os sztálinista alkotmány mintájára [...] Számos a gazdaság területén hozott intézkedés megsemmisíti a meglévő struktúrákat. Mindent államosítanak. 1948. július 11-én a fő ipari, banki, közlekedési és biztosító társaságokat államosítják, kárpótlás nélkül. Ezt követően a kisvállalkozásokat is államosítják. Ezen az alapon rátérnek az erőltetett iparosításra, főleg a nehéziparban, a fenntarthatóság és a gazdasági hatékonyság elveinek tiszteletben tartása nélkül. Rátérnek a termelés mennyiségének és az áruk értékesítésének központosított tervezésére. Elkezdik az éves, majd az ötéves tervek kidolgozását, melyek túlzottan megterhelők ahhoz, hogy teljesíthetőek legyenek. Mindent a szovjet modell szerint. 1949-ben megkezdődik a mezőgazdaság erőltetett kollektivizálása[...]. A kollektivizálás első éveiben, hivatalos adatok szerint, több tízezer parasztot tartóztattak le a kollektív gazdaságokba való beiratkozásuk megtagadása miatt. A nyomásgyakorlás eszközei 1954 és 1958 között változatosabbá válnak, majd a kényszerítések üteme folytatódik, 1962-ig az ország szántóföldjének 96% -át kollektivizálták. A kötelező kvóták szigorú rendszere térdre kényszeríti a parasztságot, és a kollektivizáció elleni szembenállásnak mintegy 80 000 paraszt áldozatává válik, akiket letartóztatnak, bíróság elé állítanak, súlyos börtönbüntetésre vagy kivégzésre ítélnak. Politikai téren minden politikai pártot és szervezetet feloszlatnak, függetlenül az ideológiájuktól és a 1948-ban létrehozott Román Munkáspárt programjával és céljaival szembeni hozzáállásuktól. A PMR az egyetlen megengedett párt. Bármilyen ellenkezést vagy ellenállást elnyomnak és kegyetlenül szétvernek. Tízezreket, politikusokat, újságírókat, katonákat, ügyvédeket, papokat vagy egyszerűen azokat az embereket, akik nem értettek egyet az egypárt rendszer politikájával, letartóztatják és elítélik, az igazságszolgáltatás pedig a politikának van teljesen alárendelve. "

(Bulei I., A románok története)

A forrás alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzétek meg a forrás alapján a romániai alaptörvényt. **2 pont**
2. Pontosítsátok a századot, amelyre a forrás vonatkozik. **2 pont**
3. Nevezzétek meg egy politikai pártot és ennek egy jellemzőjét, melyre a forrás utal. **6 pont**
4. Nevezzétek meg a forrás alapján két információt a romániai iparral kapcsolatosan. **6 pont**

5. A forrásból kiindulva alkossatok véleményt a kollektivizálási folyamattal kapcsolatosan, és támasszátok alá a fenti forrásból vett két információval. **10 pont**
6. Érveljetez egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, mely szerint a romániai totalitarizmus megerősödik más politikai gyakorlatok által mint az adott forrásban említettek. (Pontozzák a megfelelő történelmi tény bemutatását és az ok-okozatiságot, valamint a következtetést kifejező szavak használatát.) **4 pont**

### III. TÉTEL

(30 pont)

---

Írjatok egy hozzávetőleg két oldal terjedelmű esszét a román térség politikai fejlődéséről a középkorban és az újkor kezdetén, figyelembe véve a következőket:

- említsetek két helyi autonómiát Kárpátokon belüli, illetve kívüli román térségből a IX –XIII. századból;
- pontosítsatok egy középkori államot a román térségből és mutassatok be egy XIV. századi eseményt, amely ennek a létrehozása érdekében történt;
- alkossatok véleményt a XVI-XVIII. században a román térségben bekövetkezett intézményi változás kapcsán és támasszátok alá egy történelmi érvel.

**Figyelem!** Pontot ér a megfelelő történelmi nyelvezet használata, az esszé felépítése, az **ok-okozati összefüggések** kiemelése, a **történelmi érv** kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, az ok-okozatiságot, valamint a következtetést kifejező szavak használata), a történelmi események megfelelő **időrendi/logikai sorrendjének**, valamint a **terjedelmi követelményeknek** a betartása is.